

Острів Дума

Про книгу

«Острів Дума» — книга про втрачене кохання й віднайдену дружбу.

Трудар-мільйонер дивом вижив у страшній аварії, але залишився калікою з понівеченою психікою. Едгар самотньо мешкає у великому домі на острові Дума в Мексиканській затоці біля узбережжя Флориди. Захоплення малюванням проявляє в ньому паранормальні здібності. Через його феноменальні картини в реальність починає втручатися незбагненна безжальна сила...

С Т І В Е Н

К І Н Г

ОСТРІВ ДУМА

КСД

CTIBEH
KING

**STEPHEN
KING**

DUMA KEY

A NOVEL

**СТІВЕН
КІНГ**

ОСТРІВ ДУМА

РОМАН

Переклад з англійської
Олександра Красюка

ХАРКІВ
2022 **КСД**

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2022

ISBN 978-617-12-9488-2 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Перекладено за виданням:

King S. Duma Key : A Novel / Stephen King. — New York : Scribner, 2008. — 611 p.

Обережно! Ненормативна лексика!

Дизайнер обкладинки *Маріанна Пащук*

Кінг С.

К41 Острів Дума : роман / Стівен Кінг ; пер. з англ. О. Красюка. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2022. — 832 с.

ISBN 978-617-12-9306-9

ISBN 978-1-4165-5251-2 (англ.)

Успішний бізнесмен Едгар Фрімонтл, статок якого перевищує сорок мільйонів доларів, дивом вижив у страшній аварії, однак втратив руку і психічне здоров'я, а згодом його покинула дружина... За порадою психолога Едгар винаймає великий будинок на острові Дума в Мексиканській затоці біля узбережжя Флориди. Малювання, яким чоловік так захоплювався в дитинстві, завдяки цьому незвичному місцю проявляє в ньому паранормальні здібності. Через Едгарові феноменальні картини в реальність починає втручатися незбагненна безжальна сила...

УДК 821.111(73)

© Stephen King, 2008

© Depositphotos.com / grandeduc, fle-x-elf, обкладинка, 2022

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2022

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад, 2008

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2022

Пам'ять... це внутрішня плітка.

Джордж Сантаяна

Життя є більшим за любов і насолоду,
І я сюди з'явився, щоб скарби копати.
І ти, як хочеш грати, мусиш заплатити
Сам знаєш, так було завжди,
Ми всі сюди з'явилися, щоби скарби шукати.

Shark Puppy

Як намалювати картину (I)

Почніть з незайманої площини. Це не конче мусить бути папір або полотно, але, гадаю, площина має бути білою. Ми називаємо її білою, бо потребуємо якогось слова, проте справжнє її ім'я — ніщо. Чорне — це відсутність світла, а біле — відсутність пам'яті, колір неспроможності пам'ятати.

Звідки в нас пам'ятливість до запам'ятовування? Я часто ставлю собі це питання відтоді, як пожив на острові Дума, іноді вдосвіта, дивлячись на відсутність світла, згадуючи відсутніх друзів. Подеколи в такі вранішні хвилини я думаю про виднокрай. Виднокрай мусиш започатковувати. Мусиш розітнути білину. Хай ця дія цілком проста, але будь-яка дія, що перевтілює світ, є героїчною. Чи то мені так здається.

Уявіть собі маленьку дівчинку, трохи старшу за немовля. Майже дев'яносто років тому вона випала з коляски, вдарилася головою об камінь і все забула. Не тільки власне ім'я, а геть усе! А потім просто згадала достатньо для того, щоб узяти олівець й прорізати біле тло непевною лінією. Так, вона створила лінію виднокраю. Але разом з тим і щілину, крізь яку вповзає морок.

Ні, ви таки уявіть собі ті крихітні пальчики з затиснутим у них олівцем... нерішучість... а далі розтин білини. Уявіть собі хоробрість тієї першої спроби перевтілення світу його зображенням. Я завжди любитиму ту дівчинку, попри все, чого вона мені вартувала. Я мушу. Не маю іншого вибору.

Щоб ви знали, малювання — це магія.

I

Мене звать Едгар Фрімантл. Колись я був великим перцем у будівельному й підрядному бізнесі. То було в Міннесоті, за мого іншого життя. Поняття «інше життя» я підчепив від Ваєрмена. Я хочу розповісти про Ваєрмена, але спочатку перегорнемо сторінки Міннесоти.

Ось що мушу сказати: там я був по-справжньому успішним американським парубком. Почав працювати в одній компанії і вибився вгору, а коли підніматися в ній вище вже не було куди, я пішов і заснував власний бізнес. Бос покинутої мною компанії сміявся з мене, казав, що я збанкрутую вже за рік. Гадаю, те саме кажуть більшість босів, коли якийсь молодий висуванець іде геть і започатковує власну справу.

В мене все повелося добре. З початком буму на лінії Міннеаполіс — Сент-Пол¹, розпочався бум і для «Фрімантл компанії». Коли справи погіршилися, я не пнувсь розгулюватися. Але нагулював собі достатньо на кусень хліба, і більше того. Коли мені виповнилося п'ятдесят років, ми з Пам коштували сорок мільйонів доларів. І все ще залишалися близькими людьми. Ми мали двох дочок, і наприкінці нашого приватного Золотого Віку Ілса² навчалася в Брауні, а Мелінда, за програмою міжнародного обміну, викладала у Франції. Ми з дружиною якраз збиралися відвідати її, коли все пішло шкереберть.

Я потрапив в аварію на роботі. Трапилось це дуже просто; коли пікап, хоч би навіть і «додж-рем» з усіма наворотами, буцається з дванадцятиповерховим краном, пікап програє за будь-яких умов. Права скроня мого черепа тільки тріснула. Лівою мене так потужно вгатило об дверний стояк «доджа», що вона розкололася в трьох місцях. Чи, може, в п'яти? Пам'ять у мене зараз покращилася, але вона аж ген не та, якою була колись.

Лікарі назвали те, що трапилось із моєю головою, контрударною травмою, а це річ небезпечніша за початковий удар. У мене були зламані ребра. Розтрощене праве стегно. І хоча зір у правому оці на сімдесят відсотків відновився (в ясний день бачу краще), я втратив праву руку.

Я міг втратити життя, але не втратив. Через ту контрударну травму я міг стати недоумком, і спершу так воно й було, але потім минулося. Мабуть. Тоді вже мене покинула дружина, і не мабуть, а точно. Ми були разом двадцять п'ять років, але ж ви знаєте як то кажуть: лайно завжди спливе. Та я гадаю, це не має значення — пішла собі й пішла. Минулося, та й годі. Інколи це на краще.

Кажучи, що був недоумкуватим, я маю на увазі, що спершу не впізнавав людей — навіть власної дружини — і не пам'ятав, що відбулося. Я не розумів, чому в мені так усе болить. Зараз, через чотири роки, я не можу пригадати характеру того болю. Пам'ятаю тільки, що страждав, переживав справжні тортури, але тепер це лише теоретичні спогади. Тоді ж була практика. Тоді я почувався ніби в пеклі, і невідомо за що.

Спочатку боїшся, що помреш, а потім, що — ні.

Так каже Ваермен, а він знав, що каже, бо сам відбув свій строк у пеклі.

Усе боліло безперервно. Дзижчало в голові від болю; під лобом у мене містився найбільший в світі дзигар, де завжди стояла глупа ніч. Оскільки праве око в мене навернулося, я бачив світ крізь криваву плівку, і мало що розумів у тім світі. Ніщо не мало назв. Пам'ятаю, якось у кімнаті була Пам — тоді я ще лежав у лікарні — вона стояла біля мого ліжка. Мене дико дратувало, що вона стоїть, тоді як прямо в кутку є річ, на яку можна сісти.

— Візьми друга, — сказав я. — Сідай на друга.

— Що ти таке кажеш, Едгаре? — перепитала вона.

— *Друга, отого приятеля!* — заволав я. — Візьми того сраного товариша, ти, тупа курво!

Я помирав від болю в голові, а вона заплакала. За це я її зненавидів. Не було в неї причин плакати, це ж не вона виглядає із замкнутої клітки крізь криваву мрячку. Не вона тут мавпа в клітці. І раптом мене осяяло.

— Візьми дружяку й бідуй! — Таким чином мій розшарпаний, задовбаний мозок найближче підібрався до *стілця*.

Злостився я безупинно. Там було дві медсестри, одну з котрих я звав Суха Качка Номер Раз, а другу — Суха Качка Номер Два, так, ніби вони з'явилися з якогось дурнуватога оповідання Доктора Сюза³. А ще була нянечка-волонтерка, яку я кликав Вовняна Пілюля — не знаю

чому, але й це прізвисько теж мало якісь сексуальні конотації. Принаймні для мене. Коли я трохи оклигав, почав битися. Двічі намагався врізати Пам, і один раз таки поцілів, хоча всього лиш пластиком ножом. Проте два шви на передп'ястя їй поклали. Іноді їм доводилося мене зв'язувати.

Ось що я пам'ятаю найкраще з того періоду: спекотний полудень під кінець мого перебування в дорогому реабілітаційному центрі, дорогий кондиціонер не працює, я прив'язаний до ліжка, по телевізору якась мильна опера, тисячі опівнічних дзвонів гудуть у моїй голові, закам'янілий правий бік, мов паяльником, обпікає біль, відсутня права рука мені свербить, відсутні на ній пальці судомить, мені чомусь скасували оксиконтин⁴ (не знаю коли, бо визначати час мені понад силу), і медсестра впливає з червоного мороку, істота, що прийшла поглянути на мавпу в клітці, і та медсестра каже: «Ви готові до візиту вашої дружини?» А я кажу: «Тільки якщо вона принесла пістолета, щоб мене застрелити».

Неможливо повірити, щоб такий біль минувся, але він перестає. Відтак мене везуть додому й починаються тортури фізичної реабілітації. Поступово в мене з ока вимивається червоний морок. Психолог, спеціаліст з гіпнотерапії, показав мені кілька хитрих трюків для гамування фантомних болів і судом у відсутній руці. Його звали Камен. Це Камен приніс Ребу: одну з тих небагатьох речей, що я забрав із собою, викульгавши з мого колишнього життя в нове, на острові Дума.

«Офіційна психотерапія не схвалює такий метод гамування гніву», — зізнався доктор Камен, хоча, маю підозру, він збрехав, щоб підвищити привабливість Реби в моїх очах. Він порадив мені дати їй якесь ненависне ім'я, і, хоча вона була схожою на Люсі Рікардо⁵, я назвав її ім'ям моєї тітки, котра, коли я був маленьким і залишав на тарілці недоїденою моркву, щипала мені пальці. Потім, через кілька днів після того як отримав ляльку, її ім'я вилетіло в мене з голови. Я міг пригадати тільки хлопчачі імена, і кожне з них усе сильніше мене дратувало: Рендел, Рассел, Рудольф, Рівер-факін-Фенікс⁶.

На той час я перебував уже вдома. Пам занесла мені сніданок і, мабуть, зауважила вираз мого обличчя, бо я помітив, як вона напружилася перед вибухом. Та, хоч і забувши ім'я барилкуватої

червоної ганчір'яної ляльки, подарованої мені психологом, я пам'ятав, як можу її використати в цій ситуації.

— Пам, — сказав я. — Мені потрібно п'ять хвилин, щоб опанувати себе, я зможу це зробити.

— Ти певен, що...

— Так, а зараз забирайся геть разом зі своїми тельбухами та засунь їх собі в гузно. Я зможу.

Я не знав, чи дійсно зможу, але саме цього прагнув. Не міг пригадати, як звати ту чортову ляльку, але пам'ятав — *я зможу це зробити*. Одне ясно, наприкінці мого іншого життя, отак я й повторював *я зможу*, навіть коли знав, що ніяк, навіть розуміючи, що я задовбаний-передовбаний, усмерть зайобаний, як той хлющ.

— Я зможу.

О Господи, хтозна з яким виразом обличчя я це сказав, бо вона позадувала з тацею в руках, не вимовивши й слова, і тільки чашка деренькотіла на тарілці.

Вона пішла, а я підніс ляльку собі до обличчя і, втопивши пальці в пружнасте тільце, втупився в її дурні сині очі.

— Як тебе звать, ти, курво з кажанячим рилом? — волав я до неї. Мені жодного разу не спало на думку, що Пам разом з денною доглядальницею чують мене в кухні через інтерком. Признатися, навіть аби інтерком був поламаний, вони б чули мене й крізь причинені двері. Я був тоді в голосі.

Я почав трясти ляльку. Її голова хилиталася туди-сюди, а синтетичне волоссячко на кшталт «*Я кохаю Люсі*» аж пурхало. Великі сині карикатурні очі, здавалося, проказують: *Ууууу, ти бридкий дядько!* — ну чисто як Бетті Буп⁷ у якомусь із тих мультиків, що їх інколи й зараз ще можна побачити на кабельних каналах.

— Як тебе звати, сука? Як тебе звати, ти, пизда. Як тебе звати, ти, дешева ганчір'яна блядь? *Назви своє ім'я, або я виколупаю тобі очі, відірву тобі носа й вирву...*

Мене перемкнуло, таке трапляється зі мною й дотепер, чотири роки потому, отут у містечку Тамасунчале⁸, у штаті Сан-Луїс-Потосі, у Мексиці, де триває третє життя Едгара Фрімантла. На мить я опинився у своєму пікапі: долі перед пасажирським сидінням торохкотять планшетка і стара сталева коробка для ланців (не знаю, чи

був я єдиним із працюючих мільйонерів в Америці, котрий возив з собою сніданок, хоча ви, либонь, можете нарахувати таких з десятків), на сидінні лежить мій PowerBook. А з радіоприймача голосом запеклої проповідниці волає жінка: «Воно було ЧЕРВОНИМ!» Цих трьох слів виявилось достатньо. Тоді грала пісня про бідну жінку, котра виряджає свою дочку в повії. Реба Мак-Інтайр⁹ співала свою гітову баладу «Фенсі».

— Реба, — прошепотів я, притискаючи ляльку до грудей. — Ти — Реба. Реба-Реба-Реба. Я більше ніколи цього не забуду.

Забув наступного ж тижня, але вже без оскаженіння. Без жодного. Лише притиснув її до себе, моє маленьке коханнячко, заплющив очі й викликав в уяві видіння того пікапу, котрий тоді розтрощило в аварії. Побачив сталеву коробку для ланчів, почув, як вона деренчить, й відтак жіночий голос долинув із радіоприймача з тою ж проповідницькою затятістю: «Воно було ЧЕРВОНИМ!»

Доктор Камен назвав це проривом. Він страшенно зрадив. Моя дружина не виказувала особливого ентузіазму, і поцілунок, яким вона приклалася мені до лоба, був радше формальним. Здається, місяці через два потому вона сказала мені, що бажає розлучитися.

II

На той час чи то біль послабшав, чи мій мозок уже так пристосувався, що почав його долати. Напади головного болю повторювалися, але вже не так часто і з меншою інтенсивністю; тепер це не завжди перетворювалося на *глулу ніч* у розташованому в мене між вухами найбільшому в світі дзигарі. Я завжди був готовий проковтнути вікодину о п'ятій та оксиконтину о восьмій — без цих чудесних пігулок навряд чи зміг би взагалі шкандибати, спираючись на яскраво-червоний, зроблений у Канаді, костур — і потроху моє праве реконструйоване стегно почало відживати.

Королева Реабілітації Кеті Грін приїздила до мене додому в Каса Фрімантл у Мендота Гайтс¹⁰ кожного понеділка, середи та п'ятниці. Перед заняттями мені дозволялося прийняти додаткову порцію вікодину, та все одно під кінець наших вправ дім повнився моїми криками. У півпідвалі було влаштовано справжній фізіотерапевтичний кабінет разом зі зручною для каліки ванною. Після кількох місяців тортур я вже міг щовечора самотужки сходити вниз, щоби помучити себе вправами для ноги й качанням преса. Кеті казала, що дві години таких занять перед сном вивільняють ендорфіни, і я краще засинатиму.

Під час одного з таких вечірніх пошуків отих невловимих ендорфінів до мене сходами зійшла моя з 25-річним стажем дружина й повідомила, що бажає зі мною розлучитися.

Припинивши робити чергову вправу — скручування, — я подивився на неї. Я сидів долі на маті. Вона завбачливо стояла біля підніжжя сходів у протилежному кінці кімнати. Я міг би спитати її, чи це вона серйозно, але флуоресцентні лампи на підвісній стелі світили яскраво, тож питати не було сенсу. Та й узагалі, навряд чи є жінка, схильна до таких жартів через шість місяців після того, як її чоловік ледь не загинув в аварії. Я міг би спитати її чому, але знав сам. Переді мною був той маленький білий шрам у неї на руці, де я врізав її пластиковим ножем, котрий був серед інших знарядь на таці з моєю шпитальною вечерєю, та хіба тільки це. Я згадав, як наказав їй, зовсім ще недавно, забиратися геть разом з її тельбухами й засунути їх собі в гузно. Я вагався, чи не попросити її ще трохи подумати, але до мене повернулася лють. У ті дні *неадекватна лють*, як її називав док Камен,

була моєю потворною приятелькою. А втім, мої почуття на той час аж ніяк не були неадекватними.

Я сидів без сорочки. Від правої руки в мене залишилося три з половиною дюйми нижче плеча. Я смикнувся цією куксою в її бік — смикання було єдине, на що я був спроможний з рештками м'язів.

— Це я показую тобі середнього пальця. Ушивайся звідси, якщо ти так вирішила, куряча дезертирко.

Крупні сльози покотилися її обличчям, хоча вона намагалася посміхатися. Через силу.

— Курв'яча, Едгаре, — сказала вона. — Правильне слово буде курв'яча.

— Це слово є таким, яким я його вимовляю, — відповів я і знов почав качати прес тією ж вправою. Скручування диявольськи важко робити безрукому; тіло завалюється в порожній бік. — Тебе б я не покинув, отак-от. Я б не покинув тебе. Мене б не злякали ні бруд, ні кров, ні сеча, ні розлите пиво.

— Справа в іншому, — сказала вона, навіть не намагаючись втерти собі обличчя. — Справа в іншому, і ти це сам знаєш. Я б не роздирала тебе навпіл, якби навіть лютувала.

— Мені довелося б потрудитися, щоб розідрати тебе навпіл однією рукою, — відповів я, пришвидшуючи вправу.

— Ти вдарив мене ножем.

Ніби це була головна причина. Ні, і ми обоє це розуміли.

— Якась нікчемна пластикова штрикалка, я був напівпритомним, а ти, мабуть, і на смертному ложі повторюватимеш: «Прощавай, жорстокий світе, Едді вдарив мене пластиковим нотичком».

— Ти душив мене, — сказала вона ледь чутним голосом.

Я припинив свої скручування й вступився їй в очі. У мене в голові почали бити дзвони; bang-a-gong, get it on¹¹.

— Що ти верзеш, коли це я тебе душив? Ніколи я тебе не душив!

— Я знаю, ти не пам'ятаєш, але ти це робив. Ти взагалі став іншим.

— Та годі. Прибережи це нью-ейджівське лайно для... отого мужика... твого. — Я знав те слово, я бачив чоловіка, якому воно пасувало, але слово мені не давалося. — Для того лисого йобаря, до якого ти ходиш у кабінет.

— Терапевт, — схлипнула вона, і, звісно, я ще більше розлютився: вона знала це слово, а я ні. Їй же не струсило мозок, мов желе-

концентрат.

— Хочеш розлучення, значить отримаєш. Розійдемося, чому б ні? А тепер катай звідси, корч із себе алігатора деінде. Йди геть.

Вона піднялася сходами й, не озирнувшись, причинила за собою двері. І лише коли вона зникла, я зрозумів, що намагався сказати *крокодилові сльози*. Сказати: *катай лити свої крокодилові сльози деінде*.

Ну й грець із цим. Аби близько до рок-н-ролу¹². Так каже Ваєрмен. А сам я пхатися перестав.

III

Я в житті не мав жодної любаски, окрім Пам. Едгар Фрімантл пам'ятав свої Чотири Правила Успіху (не соромтеся, записуйте): ніколи не позичай грошей більше за стократне число твого IQ, ніколи не позичай у людини, яка, щойно познайомившись, починає поводитися запанібрата, ніколи не пий до заходу сонця, *ніколи* не заводь собі коханки, котру гидував би обнімати голою на водяному матраці.

У мене був бухгалтер, якому я довіряв, звали його Том Райлі, він допоміг мені перевезти деякі речі з Мендота Гайтс до іншого нашого будиночка на озері Фален¹³. Журливий Том, двічі невдаха в сімейних ігрищах, усю дорогу приставав до мене з повчаннями.

— Не варто поступатися будинком у цій ситуації, — повторював він. — Поки суддя все вам не поділив. Це ніби заздалегідь здавати гру на власному полі.

Мене не обходила ніяка гра; мене турбувало, щоб він краще назирав за дорогою. Я повсякчас здригався, коли мені здавалося, що машина надто наблизилася до осьової. Ціпенів, хапаючись за неіснуюче пасажирське гальмо. Про те, щоб самому колись знову сісти за кермо, навіть не йшлося. Хоча Бог полюбляє сюрпризи. Так каже Ваермен.

Королева Реабілітації Кеті Грін мала досвід єдиного розлучення, проте вона перебувала на одній хвилі з Томом. Пам'ятаю, якось вона сиділа в трико, нога на ногу, тримаючи мої ступні, дивлячись на мене з похмурих обуренням.

— От ти тепер такий, щойно випущений з Мотелю Мертвяків, ще й вкорочений на руку, а вона хоче раптом з тобою порвати. Через те, що ткнув її пластиковим шпитальним ножичком, коли ледь пам'ятав власне ім'я? Ой, трахайте мене, а я поплачу! Хіба їй важко зрозуміти, що зміни настрою і втрата короткотермінової пам'яті після таких травм — *звичайнісінька* справа?

— Вона розуміє, що боїться мене, — сказав на це я.

— Ой? Тоді послухай свою мамуню, Сонячний Джиме¹⁴: якщо ти наймеш гарного адвоката, їй доведеться заплатити за свою черствість. — Її реабілітаційно-гестапівський чубчик упав їй на очі,

і Кеті його різко здмухнула. — Вона мусить заплатити. Повторюю для тупих: *Ти ні в чому не винний.*

— Вона каже, ніби я хотів її задушити.

— Ну й що з того? Коли душить однорукий інвалід — це ж обісцятися, яка радість. Давай, Едді, змусь її заплатити. Авжеж, я розумію, що лізу не в свою справу, але мені начхати. Вона не має права так поводитися.

— Гадаю, є й дещо інше, окрім загрози опинитися задушеною чи порізаною ножом для масла.

— Що?

— Не пам'ятаю.

— Що *вона* каже?

— Вона мовчить.

Але ми з Пам прожили порядно, і якщо навіть наше кохання витекло геть крізь гирло пасивного автоматизму, мені здавалося, я знаю її достатньо, аби розуміти — між нами дійсно з'явилося щось інше, було там *ще* щось таке, від чого вона намагалася опинитися подалі.

IV

Невдовзі після того як я перебрався на озеро Фален, до мене в гості приїхали дівчатка — справжні молоді жінки. Вони привезли з собою повний кошик їжі. Ми сиділи на ґанку, від якого віяло сосною смолою, дивилися на озеро й жували сандвічі. Це було вже після Дня Праці¹⁵, більшість яхт й інших плавучих іграшок вже прибрали до наступного сезону. В кошику була й пляшка вина, але я ковтнув тільки трішечки. На мої болегамувальні препарати алкоголь лягав важко; від банки пива я ставав геть п'яним. Дівчатка — *молоді жінки* — допили самі, і це їх розслабило. Мелінда, котра вже вдруге після моєї сутички з краном приїхала з Франції, і не дуже цьому раділа, питалася, чи всі, кому за п'ятдесят, переживають такі неприємні регресивні періоди, чи й на неї таке очікує. Молодша, Ілса, почала плакати, тулячись до мене, вона питала, чому не може повернутися колишній лад, питала, чому б нам — маючи на увазі свою матір і мене — не стати такими, якими ми були. Лін заявила, що не на часі тут розігравати дитяче шоу, на що Ілса показала їй фак-пальця. Я розреготався. Важко було втриматися. А далі ми вже сміялися разом.

Мало приємного в дратівливості Лін і в сльозливості Ілси, але дівчатка були чесними й так само мені рідними, як родимка в меншої на щоці чи ледь помітна в старшої на чолі вертикальна лінія, якій судилося поглиблюватися з роками.

Лінні воліла знати, що я збираюся робити, і я відповів, що й сам не знаю. Я подолав довгий шлях до рішення покінчити з життям, але розумів — якщо я це зроблю, все мусить виглядати нещасним випадком. Я не міг дозволити собі залишити цих двох молодих жінок на початку їхніх власних життів з тягарем примарної провини за те, що їхній батько покінчив життя самогубством. Так само я не міг полишити по собі тягар вини на жінці, з котрою ми колись голі-голісінькі пили у ліжку молочний коктейль і реготали, мов навіжені, слухаючи з програвача «Plastic Ono Band»¹⁶.

Після того як вони скористалися шансом виговоритися — *цілковитий і повний взаємообмін почуттями*, як каже доктор Камен, — моя пам'ять зберегла приємне надвечір'я, роздивляння альбомів зі старими світлинами, спільні спогади. Здається, ми навіть

трохи з чогось посміялися тоді, проте не всім спогадам про моє минуле життя варто довіряти. Ваермен каже, що, тасуючи минувшину, ми всі пересмикуємо карти.

Ілса хотіла, щоб ми поїхали десь разом повечеряти, але Лін мала призначену з кимось зустріч у публічній бібліотеці, їй треба було встигнути туди до закриття, і я теж сказав, що не маю настрою кудись шкандибати; здається, подумав, що краще прочитаю кілька розділів з останньої книжки Джона Сендфорда і ляжу спати. Вони мене поцілували — всі знову стали друзями — і ми попрощалися.

За дві хвилини Ілса повернулася.

— Я сказала Лінні, що забула в тебе свої ключі, — пояснила вона.

— Я певен, що це тільки привід.

— Так. Тату, ти ображав маму? Я маю на увазі тепер. Навмисно.

Я похитав головою, але її це не вдовольнило. Судячи з того, як вона стояла і просто дивилася мені в очі.

— Ні, — сказав я. — Ніколи. Я би...

— Тату, що ти би?..

— Я хотів сказати, що радше б дав відрізати собі руку, та вчасно зрозумів недолугість такого порівняння. Облишмо.

— Чому тоді вона тебе стала боятися?

— Гадаю... тому що я каліка.

Вона кинулася мені в обійми з такою силою, що ми обоє ледь не впали на софу.

— Ой, тату, мені так шкода. Все це така *мерзота*.

Я легесенько погладив її по голові.

— Знаю, але запам'ятай — погане є настільки поганим, наскільки ми його таким вважаємо.

На правду це було ледь схоже, але якби я був хоч трохи обережнішим, Ілса ніколи б не довідалася, що це — безпардонна брехня.

Знадвору долинув звук клаксона.

— Катай, — сказав я і поцілував її в мокру щоку. — Твоя сестра запізнюється.

Вона наморщила носа.

— А як ти взагалі? Ти не зловживаєш болезаспокійливими препаратами?

— Ні.

— Телефонуй, якщо я тобі буду потрібна, татуню. Я прилечу першим же літаком.

Вона так би й зробила. Тому-то я і не телефонував.

— Домовились. — Я поцілував її в другу щоку. — Передай цілунок сестрі.

Вона кивнула й пішла. Я сів на софу й заплющив очі. В голові били, били й били дзвони.

V

Моїм наступним відвідувачем виявився доктор Камен, психолог, котрий подарував мені Ребу. Я його не запрошував. За цей візит я мав подякувати Кеті, моїй реабілітаційній домініатрикс.

Хоча йому було лише трохи за сорок, Камен рухався, мов людина істотно похилішого віку, задишка його не відпускала, навіть коли він сидів, вдивляючись крізь скельця своїх величезних окулярів у роговій оправі у світ, що лежав поза величезною грушею його черева. Він був дуже високим, дуже чорним негром з рисами обличчя вирізаними так крупно, що вони здавалися нереальними. До моторошності гіпнотизували його вибалушені очі, шнобель, мов носова фігура корабля, і губи, як у тотема. Ксандер Камен мав вигляд середньої потужності бога, вдягненого у костюм, придбаний у «Men's Warehouse»¹⁷. А ще він мав вигляд першорядного кандидата на інфаркт або інсульт до настання свого п'ятдесятого дня народження.

Він не пристав на мою пропозицію підкріпитися, сказав, що завітав ненадовго, і тут же, всупереч сказаному, всівся на канапу, відсунувши свій кейс подалі. Він потонував на три фути нижче рівня підлокітників (і вгрузав дедалі глибше — аж я злякався, що ось-ось лопнуть пружини) й вдивлявся мені в обличчя з полегшеним сопінням.

— Що привело вас сюди, до мене? — спитав я.

— О, Кеті сказала мені, що ти задумав себе вбити, — пояснив він.

Це прозвучало таким тоном, ніби він промовив: «Кеті мені сказала, що ти задумав влаштувати вечерю надворі і там будуть свіжі глазуровані пончики Кріспі».

— У її плітці є щось від правди?

Я відкрив рота, але відразу стулив пельку. Якось, коли мені було десять років, ми тоді жили в О'Клері¹⁸, я поцупив журнал коміксів зі стійки-вертушки в аптеці й засунув його собі спереду в джинси, прикривши зверху майкою. Коли я, відчуваючи себе великим хитруном, уже зосереджено виходив з дверей, продавчиня вхопила мене за руку. Вона задерла на мені майку вільною рукою й оприлюднила мій нещасний скарб. «Як це сюди потрапило?» — спитала вона. За сорок років, що минули з того дня, я вперше знову

пережив цілковиту неспроможність відповісти на найпростіше питання.

Нарешті — запізно для того, щоб будь-яка відповідь прозвучала вагомо — я сказав:

— Кумедно. Не можу навіть уявити, звідки вона це взяла.

— Ні?

— Ні. Ви певні, що не бажаєте випити кóли?

— Дякую, але я пас.

Я пішов у кухню дістати з холодильника колу. Міцно притис пляшку обрубком руки до грудної клітини — терпимо, хоча боляче, не знаю, що ви могли бачити в кіно, але поламані ребра болять доволі довго, — і відкрутив кришку лівою рукою. Я шульга. Хоч тут ти щасливчик, мучачо, як каже Ваермен.

— Мені дивно, що ви поставилися серйозно до її слів, — кинув я, повернувшись до кімнати. — Кеті пречудовий спеціаліст із фізіотерапії, але психотерапевт з неї ніякий. — Я зробив паузу перед тим, як сісти. — Ви теж ніякий, у технічному сенсі.

Камен приклав долоню кухликом собі до величезного, майже як шухляда письмового столу, вуха.

— Що я чую... рипіння дйби? Отож-бо й воно.

— Про що це ви говорите?

— Це той чарівний середньовічний звук, який акомпанує аргументам людини, підвішеної на дйбі. — Він спробував іронічно підморгнути, але серед обширу його обличчя іронія губилася; тож він спромігся хіба на пародію. Та натяк я зрозумів. — Щодо Кеті Грін, ти маєш рацію, що вона може знати? Її робота — працювати з параплегіками й квадроплегіками¹⁹, з поставарійними ампутантами, як ти, й людьми, котрі одужують після травм голови — знову ж, як ти. Кеті займається цим уже п'ятнадцять років, вона мала можливість спостерігати щосекундні рефлекси тисяч покалічених пацієнтів, тож з якого *дива* їй вдалось би розпізнати ознаки пресуїцидальної депресії?

Я сів на хиткий стільчик навпроти канапи й утупився в Камена. Він був проблемою. А Кеті Грін ще більшою.

Камен нахилився до мене... хоча з його обсягами подолав лише кілька дюймів.

— Ти мусиш зачекати, — сказав він.

Я блимнув очима.

Він кивнув.

— Ти здивований. Так. Але я не католик, я взагалі не християнин, і широко дивлюся на самогубство. Втім, я вірю у відповідальність. Я знаю, що ти теж дотримуєшся цієї віри, тож і кажу: якщо ти вб'єш себе тепер... чи навіть через пів року... твоя жінка й доньки про все здогадаються. Не має значення, як хитро ти все організуєш, вони все одно здогадаються.

— Я не збираюся...

Він підніс руку.

— І в компанії, де застраховане твоє життя — я певен, на дуже велику суму, — теж здогадаються. Можливо, вони цього й не зуміють довести... але намагатимуться з усіх сил. Від них поширяться поговори, які боляче вразять твоїх дочок, хай якими б вони тобі здавалися непробивними для такої неслави.

Так, Мелінда непробивна. Але зовсім інша історія — Ілса. Коли Мелінда на неї злостилася, вона обзивала Іллі недорозвинutoю, але я знав, що це дурниці. Просто Ілса тендітна.

— А кінець кінцем, страхувальники можуть і довести. — Камен здвигнув своїми велетенськими плечима. — Наскільки тоді збільшиться податок на спадщину, я можу лише здогадуватися, але певен, що це вирве з твого спадку чималий шматок.

Я не думав про гроші. Я думав про бригаду страхових слідчих, які обнюхуватимуть усе навкруги. І раптом почав сміятися.

Камен сидів, поклавши свої коричневі руки собі на коліна, завбільшки як пороги, дивлячись на мене з легкою усмішкою типу *бачили ми й не таке*. Хоча на його обличчі ніщо не могло виглядати легким. Він зачекав, допоки вщухне мій сміх, а потім спитав, що тут кумедного.

— Ви переконуєте мене, що я занадто багатий, щоб мені себе вбивати.

— Я переконую тебе, Едгаре, тільки в тім, що варто зачекати, не варто цього робити тепер. Також я хочу зробити пропозицію, яка суперечить моєму практичному досвіду. Проте в твоєму випадку я маю сильне чуття — це та сама інтуїція, що підказала мені подарувати тобі ляльку. Я пропоную тобі спробувати географічну терапію.

— Перепрошую?

— Це форма реабілітації, яку зазвичай застосовують алкоголіки в останній стадії. Вони сподіваються, що зміна місця мешкання дозволить їм узяти новий старт. Оберне все на початок.

У мені щось відгукнулося. Не можу сказати, що то була надія, але якесь почуття майнуло.

— Це інколи діє, — продовжив Камен. — Ветерани з «Анонімних алкоголіків», що мають відповіді геть на все у світі — це їхнє прокляття і їхнє благословення, хоч мало хто з них самі це усвідомлюють — люблять казати: «Посадови в літак п'янчугу в Бостоні, а в Сіетлі з літака вийде той самий п'янчуга».

— То де ж виходити мені? — спитав я.

— Зараз ти зійшов на станції у передмісті Сент-Пола. Я пропоную тобі вибрати собі якесь інше місце, подалі звідси, й вирушити туди. У тебе унікальні можливості, зважаючи на фінансову ситуацію й громадянський стан.

— Як надовго?

— Щонайменше на рік. — Погляд його був незбагненним. Саме обличчя в нього було створене для такого виразу; аби це обличчя побачив вирізьбленим на гробниці фараона Тутанхамона Говард Картер²⁰, я певен, навіть він був би приголомшений. — А якщо ти, Едгаре, учиниш щось із собою через рік, то, заради бога, — ні, заради щастя твоїх дочок, — хай воно виглядатиме пристойно.

Він уже майже провалився й зник посеред старої канапи, та ось тепер почав виборсуватися з її глибин. Я ступив крок до нього, аби допомогти, але він відмахнувся. Нарешті Камен став на рівні, задихаючись більше звичайного, і взяв свою валізку. З висоти власних шести з половиною футів він уважно подивився вниз на мене своїми вибалушеними очима з жовтуватими білками за товстими лінзами, що робили його очі ще більшими.

— Едгаре, чи є щось, що приносить тобі задоволення?

Я сковзнув по поверхні його запитання (тільки на цьому неглибокому рівні я відчував себе в безпеці) і відповів:

— Колись я малював.

Насправді я ставився до того заняття трохи серйозніше, ніж просто до малювання, але то було так давно. Відтоді я цілком віддавався іншим справам. Шлюбові, кар'єрі. Обидві ці справи згасають, чи й уже згасли.

— Коли?

— У дитинстві.

Я гадав, чи варто розповідати йому, як я колись мріяв про художню освіту — навіть назбирав грошей і купив альбом репродукцій, — а потім покинув цю думку. За останні тридцять років мій внесок у світ мистецтва складався із закарлючок, які я креслив під час телефонних розмов, а останню книжку з картинками я купив, мабуть, років десять тому, вона лежала на журнальному столику, щоб дивувати знайомих.

— А відтоді?

Я подумав, чи не збрехати — не хотілося виглядати абсолютно зацикленим на роботі ішаком, — проте схилився до правди. Однорукий мусить намагатися говорити правду завжди, де це можливо. Це не Ваєрмен так каже, це я так кажу.

— Ні.

— Займися цим знову, — порадив Камен. — Тобі знадобляться загороди.

— Загороди? — перепитав я здивовано.

— Так, Едґаре. — Він виглядав здивованим і трохи розчарованим мою неспроможністю второпати зовсім просту думку. — Огорожі проти ночі.

VI

За якийсь тиждень до мене знову завітав Том Райлі. Тоді вже листя змінювало колір і, пам'ятаю, розвішували плакати до Гелловіну у «Вол-Марті», де я купляв альбом для малювання — вперше після коледжу... Та де там, либонь, уперше після школи.

З того візиту мені найбільш запам'яталося, яким зникновілим, непевним виглядав Том.

Я запропонував йому пива, й він радо пристав на цю пропозицію. Коли я повернувся з кухні, він роздивлявся мій малюнок пером і тушшю — силуети трьох пальм на тлі безкрайньої води, а на передньому плані зліва трохи виступає краєчок критої веранди.

— Гарний малюнок, — сказав він. — Це ви зробили?

— Та ні, то ельфи. Вони приходять по ночах, лагодять мені взуття, а іноді ще й картинку намалюють.

Він надто голосно розреготався і поклав картинку на стіл.

— Не дуже схоже на Міннесоту, тойво, — промовив він, імітуючи шведський акцент.

Довелося пояснити:

— Я скопіював це з буклета.

Я дійсно скористався фотографією з ріелторського буклета. Світлину було зроблено з Флоридської кімнати Лососевої мизи — будинку, який я щойно орендував собі на рік. Я ніколи не був у Флориді, навіть на вакаціях, але картинка зачепила щось у глибині моєї душі, і вперше після аварії я відчував якесь піднесення. Легесеньке, але воно затрималось у мені.

— Що я можу для тебе зробити, Томе? Якщо це щось по бізнесу...

— Взагалі-то, це Пам попросила мене приїхати до вас, — хитнув він головою. — Мені не дуже хотілося, але я не міг їй відмовити. На згадку про старі часи, ну, самі розумієте.

— Звичайно. — Том згадав про часи, коли «Фрімантл компанії» складалася з трьох пікапів, Катерпілера Д-9 та купи великих мрій. — Ну то говори. Я тебе не вкушу.

— Вона найняла собі адвоката. Розпочала процес розлучення.

— Та я й не сподівався, ніби вона передумає.

І справді. Я так і не міг згадати, чи дійсно душив її, але пам'ятав вираз її очей, коли вона мені про це сказала. Було й інше: якщо Пам

чогось прагнула, вона рідко завертала назад.

— Вона хоче знати, чи ви не збираєтеся скористатися послугами Бозі.

На це я не мав ради, і тільки посміхнувся. Вільям Бозмен III був елегантно вбраним, завжди в краватці-метелику, наманікюреним шістдесятип'ятилітнім пристяжним псом в упряжці мінеаполіської юридичної фірми, послугами якої користувалася моя компанія, і якби він довідався, що останні двадцять років ми з Томом звемо його Бозі, з ним би стався інсульт.

— Я про це не думав. У чому справа, Томе? Чого насправді вона хоче?

Він поставив свій недопитий келих на полицю поряд з моїм недоробленим малюнком. Щоки в нього пашіли тьмяно-цегляним кольором.

— Вона передала, що сподівається, що справа вирішиться без підлості. Вона сказала: «Я не хочу багатства, не хочу війни. Я лише хочу, щоб він справедливо повівся зі мною й дочками, як він завше це робив, ти йому передаси мої слова?» Ось я й приїхав, — знизав він плечима.

Я підвівся, підійшов до великого вікна з кімнати на веранду і задивися на озеро. Скоро я зможу зі своєї кімнати у Флориді, яка вона там не є, дивитися на Мексиканську затоку. Я не знав, чи буде це на краще, чи це якось відрізнятиметься від мого споглядання озера Фален. І вирішив, що, принаймні для початку, мені вистачило б найменшої різниці. Різниця могла б стати стартом. Коли я обернувся, Том Райлі зовсім перестав бути схожим на самого себе. Спершу мені здалося, що йому раптом заболів шлунок, та тут я зрозумів, що він ледве стримується, щоб не заплакати.

— Томе, що трапилось? — спитав я його.

Він намагався щось промовити, але видав якесь белькотіння. Потім прокашлявся й спробував знову.

— Бос, я ніколи не звикну до вас такого, однорукого. Мені так жаль.

Щиро й людяно: пряме влучення в серце. Здається, була мить, коли ми ледь не вклонилися одне одному, мов двійко «тонкосльозих хлопців» на шоу Опри Вінфрі.

Ця думка допомогла мені знов опанувати себе.

— Мені теж жаль. Але я вже звик. Справді. А тепер допивай своє пиво, поки воно не зіслося.

Він засміявся й вилив решту «Grain Belt» собі в кухоль.

— Я хочу, щоб ти передав їй мою пропозицію, — сказав я. — Якщо вона їй сподобається, деталі ми узгодимо пізніше. Вирішення проблеми власними силами. Не потрібні нам ніякі юристи.

— Ви серйозно, Едгаре?

— Цілком. Ти зробиш генеральний звіт, щоб ми отримали остаточні цифри, з якими будемо працювати. Ми поділимо здобич на чотири долі. Вона забере 75 %, це три долі — для себе й дівчаток. Я візьму решту. Щодо самого розлучення... ну, Міннесота не найубогіша з провінцій, після сніданку ми поїдемо в Бордерс і купимо там книжку «Розлучення для тупаків».

Він здивувався:

— А така книжка справді існує?

— Я поки що не з'ясовував, але якщо її нема, я з'їм твою сорочку.

— Я вважав, що правильно ця приказка буде — «з'їм свої шорти»²¹.

— А я хіба не так сказав?

— Та це не грає ролі. Едгаре, така угода знищить ваш статок.

— Ось що я скажу тобі: це мені до сраки. Чи, якщо бажаєш, до сорочки. Мені не байдужа доля компанії, і компанія зараз у повнім порядку, нею керують люди, які розуміються на своїй справі. А щодо статку, то я пропоную лише виключити з наших стосунків егоїзм, котрий зазвичай дозволяє адвокатам злизувати з торта весь крем. Там, якщо ми будемо розсудливими, вистачить нам усім.

Він допив пиво, не відводячи від мене очей.

— Іноді я сам себе питаю, чи та сама ви людина, з якою я працював усі ці роки, — промовив він.

— Та людина загинула в пікапі, — відповів я.

VII

Пам погодилася на мої умови, і, гадаю, замість угоди, вона була б готова прийняти мене назад, якби я їй запропонував — такий вираз промайнув на її обличчі, ніби промінь сонця зблиснув посеред похмурого дня, коли ми за обідом обговорювали деталі. Та я не запропонував. Подумки я вже був у Флориді, у штаті-притулку для молодят та присмертних старих. І гадаю, у самісінькій глибині свого серця навіть Пам розуміла, що так буде найкраще, розуміла, що чоловік, котрого виколупали з його розчавленого «доджа» з розплющеною сталевною каскою на голові, схожою на жерстянку з-під котячого харчу, розтоптану чиеюсь ногою, не міг бути тим самим, що сідав у той пікап. Моє життя з Пам і з дівчатками, і з будівельною компанією добігло кінця; більше не було чого з'ясовувати. Проте залишалися двері. На одних був напис «САМОВБИВСТВО» — погана пропозиція, як доводив доктор Камен. За іншими пропонувався «ОСТРІВ ДУМА».

Перш ніж я прослизнув крізь ці двері, ще одна історія випала мені в іншому моєму житті. Випадок з Гендальфом — тер'єром породи Джек Рассел, який належав Моніці Голдстайн.

VIII

Якщо ви уявили собі мою реабілітаційну криївку на озері самотнім котеджем, що загубився в кінці ґрунтового путівця серед соснового лісу, поміняйте картинку — йдеться про передмістя. Наш будиночок стояв наприкінці Айстра-лейн, мощеної вулички, що веде від Східної Гойт-авеню до берега. Нашими сусідами були Ґолдстайни.

У середині жовтня я нарешті послухався порад Кеті Ґрін та почав виходити на прогулянки. Ще не настав час Великих Пляжних Прогулянок, яким я присвятив себе пізніше, тож, коли я повертався після цих коротких вилазок, моє знівечене стегно благало пощади (незрідка й сльози стояли мені в очах), але то були кроки у вірному напрямку. Я саме повертався після такого моціону, коли місіс Фіверо збила собаку Моніки.

Мені ще залишалося три чверті шляху до будинку, коли повз мене пролетіла ця мадам у своєму ідіотському гірчичного кольору «гамері». Як завжди, в одній руці вона тримала телефон, а в іншій цигарку; як завжди, вона їхала надто швидко. Я мало на що звертав тоді увагу, тому не бачив, що попереду вулицею гасає Ґендальф, хизується перед Монікою, котра в повному однострої герлскаутки йшла протилежним узбіччям. Я був зосереджений на своєму реконструйованому стегні. Як завжди наприкінці моїх коротких прогулянок, це моє так зване диво медицини було набите сотнями тисяч крихітних скляних скалок.

Раптом заверещали гальма, а слідом крик малої дівчинки: «ҐЕНДАЛЬФЕ, НІ!»

На секунду я нереально чітко побачив кран, що ледь не вбив мене, раптом у жовтизну, яскравішу за колір «гамера» місіс Фіверо, провалився мій теперішній світ і чорні літери **LINK-BELT**²² затанцювали в ньому, вони розпухали, більшали.

Потім заскавулів Ґендальф, і видовище — либонь, доктор Камен назвав би його *відлунням пам'яті*, — зникло. До того жовтня чотирирічної давнини я не уявляв собі, що собаки можуть так *верещати*.

Я кинувся бігти, вихитуючись, мов краб, гатячи по хіднику червоним костуром. Напевне я виглядав жахливо недолугим, але ніхто не звертав на мене уваги. Моніка Ґолдстайн уклякла посеред дороги

біля свого собаки, що лежав перед високим, кутастим радіатором «гамера». Лице її світилося блідістю на тлі тьмяно-зеленої форменої куртки, з якої звисала стрічка з начепленими на неї значками й медалями. Кінчик цієї стрічки сягав калюжі, яка ширилася під Гендальфом, і вже просяк його кров'ю.

Місіс Фіверо напівзіскочила-напіввипала з ідіотськи високого сидіння своєї машини. Ава Голдстайн бігла від їхнього будинку, викрикуючи ім'я дочки. Боса, у незастебнутій блузці місіс Голдстайн.

— Не торкайся його, мила, не торкайся, — сказала місіс Фіверо. Вона так само тримала цигарку й нервово її посмокувала.

Моніка не зважала на неї. Вона гладила Гендальфа. Пес знову заверещав від дотику — о, це було ще *те* верещання, — і Моніка затулила очі кулачками. Затрясла головою. Я не винив її.

Місіс Фіверо було простягнула руку до дівчини, але передумала. Вона ступила кілька кроків назад, сперлася на свій «гамер» і звела очі до неба.

Місіс Голдстайн вклякла поряд із дочкою.

— Голубонько, не треба, перестань.

Гендальф лежав на дорозі в калюжі власної крові і вив. Тепер я пригадав і звук, що його видавав той кран. Не *bin-bin-bin*, як слід було очікувати (в нього був зламаний попереджувальний сигнал заднього ходу), а вібруюче торохтіння дизеля і звук гусениць, що вгризалися в землю.

— Заберіть її, Аво, — сказав я. — Заберіть її в дім.

Місіс Голдстайн обняла дочку й примусила її піднятися.

— Ходімо. Ходімо додому, голубонько.

— Я не піду без Гендальфа! — Моніці було одинадцять, вона була розважливою дівчинкою, але в той момент перетворилася на трирічну. — Не піду без моєї собачки!

Її *орденська* стрічка, три останні дюйми якої вже геть просякли кров'ю, шльопала збоку об поділ її спіднички, довга кривава смуга потягнулася в неї по нозі у гольф.

— Моніко, ходи-но, зателефонуй ветеринару, — промовив я. — Скажи йому, що Гендальфа збило машиною. Скажи, щоб він мерщій приїздив. А я поки що побуду з твоїм собакою.

Моніка поглянула на мене очима, в яких застигло більше, ніж горе, і більше, ніж шок. То були очі, сповнені божевілля. Я добре знав, як

воно виглядає. Сам часто бачив його у власному дзеркалі.

— Ви обіцяєте? Присягаєтеся? Чесно? Ім'ям вашої матері?

— Чесно, присягаюся, материним ім'ям. Біжи.

Вона пішла за своєю матір'ю, кинувши останній погляд через плече, а коли вже піднімалася східцями їхнього будинку, видала останній розпачливий схлип. Тримаючись за бампер «гамера», я присів біля Гендальфа, як завжди, страдницьки завалюючись на лівий бік і намагаючись не вивертати праве коліно більш ніж потрібно. І теж неголосно застогнав від болю, водночас гадаючи, чи зможу потім піднятися без допомоги. Марно її було б очікувати від місіс Фіверо; вона на негнучких, широко розставлених ногах стояла на лівому узбіччі, в пояснім уклоні, немов перед членом королівської родини, і блювала в кювет. При цім руку з цигаркою тримала навідліт.

Я перевів свою увагу на Гендальфа. Його вдарило ззаду. Розтрощило хребет. З-поміж зламаних задніх лап сочилося лайно з кров'ю. Він звів очі на мене, і я прочитав у них жахливий вираз надії. Він вивалив язика й лизнув мені ліве зап'ястя. Його язик був сухим, як килим, але холодним. Гендальф мав померти, хоча, можливо, не так швидко. Моніка скоро могла знову повернутися, і я не хотів, щоб він залишався тоді ще живим і їй отак лизнув руку.

Я усвідомив, що мушу зробити. Ніхто не побачить, як я це зроблю. Моніка з матір'ю були в хаті. Місіс Фіверо так і стояла до мене спиною. Якщо навіть хтось на цьому відтинку вулиці виглядав з вікна чи дивився зі свого двору, вони не могли бачити, як я сиджу біля собаки за «гамером», навпочіпки, з незграбно вивернутою правою ногою. В мене було лише кілька хвилин, і якби я передумав, шанс було б утрачено.

Тож я обхопив руками Гендальфову спину і вмить опинився на будівельному майданчику на Саттон-авеню, де «Фрімантл компані» проводила підготовчі роботи перед зведенням сорокаповерхового банку. Сиджу в своєму пікапі. По радіо Реба Мак-Інтайр волає «Фенсі». Раптом усвідомлюю, що кран гуркотить якомсь задуже близько, хоча я не чув жодного попереджувального «біп-біп», і, кинувши погляд праворуч, бачу, що частина світу, яка мала б виднітися за тим вікном, — зчезла. Світ з того боку перетворився на жовтизну. В ній спливають чорні літери **LINK-BELT**. Вони напухають. Я вивертаю кермо свого «доджа» ліворуч, до упора, розуміючи, що вже

спізнився. Починається верещання зіжмакуваного металу, в ньому тоне звук радіо, а внутрішній простір кабіни збігається справа наліво, його пожирає кран, він *краде* мій простір, і пікап перекидається. Я смикаю дверцята, даремно. Треба було робити це зразу, але все трапилося так миттєво. Лобове скло перетворюється на помережане мільйоном тріщинок замерзле молоко, і світ переді мною теж щезає. Та тут знов, обертаючись навкруг якоїсь вісі, вигулькує будівельний майданчик, це вивалилося лобове скло. Вивалилося? Напнувшись горбом посередині, воно відлетіло геть, мов гральна карта, а я вперся в клаксон обома ліктями, моя права рука востаннє робить якусь справу. Я майже не чую сигналу свого пікапа за ревінням кранового двигуна. **LINK-BELT** так само сунеться мені в праві дверцята, на пасажирське сидіння, пластикова панель переді мною розколюється на тектонічні друзки. Навкруг мене літає всіляке лайно з бардачка, радіо замовкає, джергочуть коробка з моїм сніданком і планшет, він тут уже, цей **LINK-BELT**. **LINK-BELT** нависає наді мною, висолопивши язика, я можу вже лизнути його дефіс. Я лементую, бо вже почався тиск. Спочатку мені притискає до боку праву руку, потім її плющить, потім розчахує. Кров хлюпає мені на коліна, мов гаряча вода з відра, і я чую якийсь тріск. Певне, це ламаються мої ребра. Звук — як курячі кісточки під чоботом.

Я притискав до себе Гендальфа й думав: «Візьми друга, сідай на друга, сядь, блядь, на ПРИЯТЕЛЯ, ти, йобана курво!»

І ось я сиджу на товариші, сиджу на тому йобаному *приятелі* вдома, але дім не відчувається домом, і всі годинники Європи дзвонять у моїй тріснутій голові, і я неспроможний пригадати ім'я ляльки, яку подарував мені доктор Камен, у голову мені лізуть тільки хлопчачі імена: Рендел, Рассел, Рудольф, Рівер-факін-Фенікс. Я наказую їй забиратися геть, коли вона приносить мені фрукти і той козячий сир, я кажу їй, що мені потрібно якихось п'ять хвилин. Я кажу їй, що я зможу, це фраза, яку дав мені доктор Камен, це вихід, це *bin-bin-bin*, що застерігає тебе, Паммі, бо Едгар насувається. Та замість полишити мене самого, вона бере з таці серветку і починає витирати піт з мого чола, і коли вона це робить, я хапаю її за горло, тому що в ту мить мені здається, що це вона винна в тому, що я не можу згадати імені ляльки, вона винна у всьому, включно з **LINK-BELT**. Я хапаю її здоровою лівою рукою. Впродовж кількох секунд я хочу її вбити, і хтозна,

можливо, дійсно намагаюся це зробити. Хтозна, але тепер я напевне знаю, що краще б мені було пам'ятати всі аварії в цілому світі, ніж вираз її очей у ті секунди, коли її шию стискали мої пальці. Потім я пригадав: «Воно було ЧЕРВОНИМ», і відпустив її.

Я притискав Гендальфа до грудей, як колись притискав своїх маленьких доньок, і думав: «Я зможу. Я зможу. Я зможу». Я відчував, як кров Гендальфа просочується крізь мої штани, мов гаряча вода, і думав: «Давай же, ти, журливий довбню, вилітай зі свого “доджа”».

Я тримав Гендальфа й думав, як воно, бути розчавлюваним живцем, коли кабіна твого пікапа виїдає все повітря навкруг тебе, і віддих полишає твоє тіло, і кров бризкає з твого носа, і ті ляскотливі звуки відлітаючої притомності, ті кістки, що тріскаються у твоїм власнім тілі: твої ребра, твоя рука, твоя кукса, твоя нога, твоя щелепа, твій задовбаний череп.

Я тримав собаку Моніки у стані жалюгідного тріумфу й згадував: «Воно було Червоним».

На мить я опинився посеред простреленої тим червоним темряви; тоді я розплющив очі. Я притискав Гендальфа до своїх грудей лівою рукою, його очі дивилися вгору, мені в обличчя...

Ні, повз нього. І повз небо.

— Містер Фрімантл? — це був Джон Гастінгс, старий, що жив за два двори від Голдстайнів. У твідовому картузі й светрі без рукавів він вийшов, ніби на прогулянку шотландськими болотами. Загальний імідж псувало тільки його злякане обличчя. — Едгаре? Ви можете його відпустити. Собака вже мертвий.

— Так, — погодився я, послаблюючи тиск. — А ви не допоможете мені підвестися?

— Я не певен, що зможу, — сказав Джон. — Я швидше впущу нас обох.

— Тоді підіть і погляньте, як там Голдстайни, — сказав я.

— Це її пес, — сказав він. — Я сподівався... — Він похитав головою.

— Так, пес її, — погодився я. — І мені не хочеться, щоб вона вийшла сюди і побачила його таким.

— Так, звичайно, але...

— Я допоможу йому, — сказала місіс Фіверо. Їй трохи покращало, і цигарка полетіла в канаву. Вона потягнулася до моєї правої пахви

і враз зашарілася. — Я не зроблю вам боляче?

Так то воно так, але залишатися мені в цій сидячій позі болючіше. Тому я відповів їй, що ні. Джон уже підходив до ганку Голдстайнів, коли я вхопився за бампер «гамера». Разом ми спромоглися поставити мене на ноги.

— Гадаю, у вас нема нічого, чим би можна було накрити собаку?

— В мене на задньому сидінні лежить старий плед.

— Добре. Чудово.

Вона вже рушила до задніх дверей — зважаючи на розмір «гамера», то буде довга подорож, але зупинилася.

— Слава богу, він помер раніше, ніж дівчинка повернулася.

— Так, — відповів я. — Слава богу.

IX

Це трапилося неподалік мого котеджу в кінці вулиці, але мені довелося потрудитися, щоби повільно дістатися свого дому.

Коли я нарешті пришкандибав, у моїй долоні, яку я називав Костурним Кулаком, оселився біль, а сорочка задубіла від крові Гендальфа. З-за одвірка стирчала карточка. Я її витяг. Під зображенням усміхнено салютуючої герлскаутки йшов текст:

ТОВАРИСЬКА СУСІДКА ПРИХОДИЛА ДО ВАС,
ПРИНОСИЛА НОВИНИ ПРО СМАЧНІ
ГЕРЛСКАУТСЬКІ БУЛОЧКИ!
ХОЧ І НЕ ЗАСТАЛА ВАС СЬОГОДНІ ВДОМА,
Монїка ЗАВІТАЄ ЗНОВУ!
ДО ЗУСТРІЧІ!

У своєму імені Моніка замість крапки над *i* намалювала усмішку. Я зіжмакав карточку і, шкутильгаючи в душ, кинув її у кошик до сміття. Сорочку, джинси і заплямовану кров'ю білизну я також спровадив туди. Я не хотів їх більше бачити.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ